

Johdanto: Luomu yhteiskunnassa ja kuluttajien valinnoissa

Luomu yhteiskunnassamme ja kuluttajien
valinnoissa

23.4.2018, Tiedekulma

Mari Niva

Kasvatustieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopisto

mari.niva@helsinki.fi

Luomu osana kestävää kulutusta

- luomu on mitä yhteiskunnallisin teema:
 - politiikka, talous, ympäristö, eläinten hyvinvointi, terveys, kulutuksen käytännöt
- keskustelussa ruoankulutuksen kestävyydestä luomulla on oma paikkansa, muiden teemojen ohella ja sisällä:
 - mm. eläin- ja kasviproteiinit, ruokahävikki, lähiruoka, reilu kauppa, sesonkiruoka
- teemojen limittyminen ja päällekkäisyys

Luomu poliittisena kulutuksena

- kulutusta johon liittyy “sosiaalisia, kulttuurisia, eläimiin ja ympäristöön liittyviä huolia, jotka ylittävät yksittäisen kuluttajan [...] hyvinvointiin liittyvät välittömät intressit”*
- ajatuksena, että ihmiset ottavat hyödykkeiden politiikkaan kantaa suosimalla tai välttämällä tuotteita
- nimityksiä: poliittinen, eettinen, kestävä, vihreä, (sosiaalisesti) vastuullinen kulutus

Luomun kulutuksen politiikat

- neljä poliittisen kulutuksen muotoa
 - 1) vältetään (boycott)
 - 2) suositaan (buycott)
 - 3) diskursiivisuus: yhteiskunnallinen keskustelu
 - 4) elämäntyyli: käytännöt, joiden avulla osallistutaan vastuulliseen kulutukseen ja rakennetaan identiteettiä
- luomussa läsnä kaikki neljä ulottuvuutta eri tavoin
- ei ole ristiriidatonta

Kestävää syömistä Pohjoismaissa, 2012

	Tanska (N = 2060)	Suomi (N = 2044)	Norja (N = 2079)	Ruotsi (N = 2065)	Kaikki (N = 8248)
Ostan paikallisesti tuotettuja elintarvikkeita***					
Teen jo näin	38.3	43.0	36.6	46.8	41.2
Haluaisin tehdä näin	38.4	44.4	42.3	40.7	41.5
En tee enkä aio tehdä näin	23.3	12.6	21.1	12.4	17.3
Vältän ostamasta lentokoneella tuotuja elintarvikkeita***					
Teen jo näin	9.6	12.4	5.6	16.3	11.0
Haluaisin tehdä näin	40.0	46.7	39.2	51.7	44.4
En tee enkä aio tehdä näin	50.4	40.9	55.2	32.0	44.6
Syön vain kauden kasviksia ja hedelmiä ***					
Teen jo näin	27.8	25.9	18.1	22.1	23.5
Haluaisin tehdä näin	34.7	37.8	32.2	44.6	37.3
En tee enkä aio tehdä näin	37.5	36.3	49.7	33.2	39.2
Ostan luomutuotteita ***					
Teen jo näin	38.3	27.3	20.7	31.4	29.4
Haluaisin tehdä näin	26.6	35.5	28.6	36.5	31.8
En tee enkä aio tehdä näin	35.1	37.2	50.7	32.1	38.8
Syön lihaa korkeintaan kerran viikossa tai vain vähän kerrallaan***					
Teen jo näin	16.1	19.2	30.4	25.1	22.7
Haluaisin tehdä näin	16.8	19.7	20.1	22.2	19.7
En tee enkä aio tehdä näin	67.1	61.1	49.5	52.7	57.6
Vältän ylenpalttisesti pakattuja elintarvikkeita***					
Teen jo näin	26.2	46.2	32.1	38.6	35.7
Haluaisin tehdä näin	41.0	36.3	37.4	36.2	37.7
En tee enkä aio tehdä näin	32.8	17.5	32.1	25.2	26.5

(p < 0.05 = *, p < 0.01 = **, p < 0.001 = ***)

Kuluttajanäkemyksiä lähi- ja luomuruoasta

N = 1 000	"Haluan syödä lähiruokaa" (%)	"Syön mahdollisimman paljon luomuruokaa" (%)
täysin eri mieltä	2	22
jokseenkin eri mieltä	4	17
hieman eri mieltä	4	15
ei samaa eikä eri mieltä	15	19
hieman samaa mieltä	27	14
jokseenkin samaa mieltä	75 % 31	28 % 10
täysin samaa mieltä	17	5

Transitio kohti kestävyyttä?

- kestävät vaihtoehdot kasvattavat suosiotaan ja normalisoituvat (vrt. luomu Tanskassa) → saatavuus ja hinta
- eläinproteiini:
 - luomun kasvava kysyntä
 - lihan kyseenalaistaminen: vegekampanjat ja -tapahtumat, uudet/vaihtoehtoiset proteiininlähteet → luomun uudet mahdollisuudet?

Kiitos!

